

Dolenjske Novice.

Izhajajo 1. in 15. vsacega meseca. Cena jim je za celo leto 2 K., za pol leta 1 K. — Naročnino in dopise sprejema J. Krajec v Novem mestu.

Oznanila se plačujejo za enkrat 6, za dvakrat 9, za trikrat 12 helerjev od kvadratnega centimetra. Manjše kakor 10 □ cm obsegajoče se ne sprejme.

Gospodarske stvari.

O napravi sira za domačijo.

Čim bolj, ko se naše dolenjsko živinarstvo na deželi, to je oddaljeno od mest ali tovarniških krajev, opazuje, tem bolj se dospe do prepričanja, da je našemu dolenjskemu kmetu lep junec, osobito pa lep vol ponos, lepa junica, lepa in dobra, to je jako mlečna ali molžna krava pa le bolj postranska stvar, za katero se naš kmečki gospodar veliko manj pobriga, kakor pa za lepega vola. Da, nikakor ni redka prikazen, da ima naš kmet, zraven prav lepih, da znabiti krasnih juncov in volov, prav malo vredne, majhne kravice. Ako se takega moža praša: „oče, i kako pa to pride, da imate tako lepe junce, tako lepe voli, krave pa tako majhne, tako nekazne?“ In mož odgovori: „i zato ker sem junce, oziroma, ker sem voli tam na Sta-

jerskem kupil in jih že toliko časa dobro glajštam; krave so pa domače reje, so domače šavre. Ako se moža še naprej praša, zakaj da nima lepih velikih krav, katere bi mu lepa velika teleta, oziroma lepe domače voli, pa tudi dosti mleka dajale, kaj odgovori navadno? — Da velike krave preveč požro, da pride cenejši, junce kupovati, kakor pa doma izrejati, mleko pa da tako skoro nič ne zaleže, ker se ga ne more prodajati, za domačijo pa da ga je kmalu zadosti, za napravo toliko masla, kolikor ga doma potrebuje, sicer pa za mleko družina tako dosti ne porajta, in dajati ga je treba prešičem. No na takem odgovoru je pač skorej samo toliko resnice, kolikor hoče reči, da mleko za dom malo odleže, vse drugo je pa neutemeljena prazna trditev, katero presoden, skušen gospodar nikdar verjel ne bode. O, da mleko na deželi kaj malo zaleže, to je pa gola resnica, kajti istina je, da ga družina skoro več uživati ne

PODLISTEK.

Grozovit položaj kaznjencev v Louisiani.

Kako slabo ravnaajo s kaznjenci v Združenih državah ameriških, je razvidno iz naslednjega zanimivega dopisa iz New-Orleans kterege povzamemo iz „Gl. Nar.“ Glasilo se takole: Okolnost, da pri popravah jezov ob Missisipiju rabijo že dalj časa veliko število kaznjencev, nam olajšuje, si natančneje ogledati, kako ravnaajo z onimi nesrečniki. Kaznjenci, večinoma zamorci, stanujejo v velikem taboru ne daleč od kraja kjer delajo, ter spe v lesenih barakah. Kdor od državne oblasti dobi pismeno dovoljenje, si lahko nemoten ogleda njihova bivališča.

Louisiana daje svoje kaznjence v najem kontraktorjem, kateri jih ožemajo kolikor se le dá in poleg tega tudi skrbé, da nihče ne uide. Kontraktorji morajo tudi kaznjencem dajati živež. Poslednjih 20 let je dotično pogodbo, katera poteče meseca marca 1901, imela v rokah tvrdka, ter plačevala državi na leto 50.000 dolarjev najemščine.

Po njegovem predstojniku in poveljniku imenujejo tabor „Camp Hurst“. Kapitan Hurst je star sivobradat mož z malimi črnimi očmi, kateri sam opravlja večji del stražne službe. Po dnevi in po noči je oborožen z velikimi revolverji. Skoraj neprenehoma sedi na griču sredi tabora, od koder zamore vse pregledati. Tabor obdaja močan nasip in globok jarek. Na nasipu korakajo straže sem ter tja.

Kaznjenci morajo delati od solnčnega izhoda do solnčnega zahoda. Opoludne imajo jedno uro počitek. Pri delu ob jezovih stoje pazniki, kateri kaznjence neprenehoma priganjajo s kletvinami in ako to ne izda, tudi z brcami, pestmi in bičem.

Ves način ravnanja je brezmejna surovost, znak srednjega veka. Kontraktorji nimajo drugega pred očmi, nego ljudi kolikor mogoče izrabljati. Za poboljšanje oziroma vzgojo kaznjencev se ne zgodi prav nič. Niti k snagi jih ne priganjajo. Snažnost pri kontraktorjih ne igra nikake vloge.

Za hrano imajo kaznjenci večinoma kruh in molases, (slabe vrste sirup), kar dobe zjutraj. Na dolgi mizi v taboru leži narezan kruh na ku-

mara — vsaj v toliki meri ne, kakor nekdanj. — Istina je, da je tudi masla za domačijo kmalu zadosti, in ako se ga tudi lahko proda, da v primeri k porabljenem mleku le malo odvleže, odločno najmanj odvleže pa gotovo prešičem pokladano mleko in naj bode še tako dobro posneto.

Da bi se mleko na deželi boljše izkoristilo, da bi se ga boljše v denar spravilo, pričelo se je snovati sirarske družbe, sirarske zadruge. V mnogih krajih obnesle so se take družbe ali zadruge prav dobro, to osobito v planinskih krajih, kjer so gospodarji na rejo mnogoštevilnih krav navezani. V dostih krajih, in to pred vsem tam, kjer je bolj poljedelstvo kakor pa travništvo doma, se pa take družbe niso obnesle, in morale so prenehati. Da, v dostih krajih se take družbe, take zadruge niti osnovati ne dajo; to iz večih vzrokov, katere pa tukaj navajali ne bomo. Konečno pa tudi potrebno in koristno ni, da bi se povsod take družbe ali zadruge osnovali, kajti potem padla bi cena siru gotovo tako, da bi mleko v sir podelano v denarju zopet skoro nič ne odvrlo, in da bi se ga moralo le za domačijo porabiti. No za domačijo napravljeni ter porabljeni sir zaleže pa gotovo več, kakor mleko, kajti dober sir s kruhom, posebno pa s krompirjem ali žganci dopadel se bode gotovo slehernemu bolj, kakor pa mlečni močnik, mlečna kaša, mlečni žganci.

Za domačijo sir napravljati kaže pa tako, kakor to po zgornji Italiji (Furlaniji) delajo, kjer tako-le postopajo. Cela vas si kupi skupni

pu in poleg tega stojе krožniki iz pločevine z molasejem. Kakor čreda gladne živine planejo kaznjenci k mizi, da vsak ugrabi svoj delež. Pri mizi stojе oboroženi pazniki, kateri čuvajo, da ne vzame jeden več nego drugi. K jedi ljudje posedejo na tla, pomakajo kruh v molases in ko istega povžijejo, vržejo krožnike zopet na mizo. Nikomur ne pride na um krožnike umiti.

Opoludne dajo kaznjencem včasih tudi fižol, riž, krompir, špeh ali posušene ribe.

Zvečer po jedi ženejo kaznjence v lesene barake, kjer so ob stenah trda ležišča. Pred vratni barake stojе po noči čuvaji, kateri imajo povelje vsacega ustreliti, kdor bi prišel vun pred solnčnim izhodom.

Barake so 50 čevljev dolge, 18 čevljev široke in nimajo nobenega okna. Vsak jetnik nima v baraki nič več nego 40 kubičnih čevljev zraka za dihanje; da se človek zdrav ohrani pa je potreba najmanj 250 kubičnih čevljev zraka. Nepokorščino ali izvanredno veliko lenobo kaznujejo s pretepanjem. Vjetnika slečejo, položijo na tla in mu z debelim jermenom naštejejo 25 ali

sirni kotel za prenašati s potrebnim železnim trinogom, potrebno stiskalnico za prenašati, sploh za napravo sira potrebno pripravo. Prva prične siriti h. št. 1 in iz vseh drugih hiš donasajo mleko toliko dni, dokler ni gospodar h. št. 1 dovolj sira napravil. Potem prične siriti h. št. 2 in tako dalje, dokler si vsi gospodarji dovolj sira ne napravijo. Mleko si donasajo seveda proti povračilu, kar ga pa drug drugemu povrniti ne more, mu ga plača.

V dostih krajih pri nas bi se tudi tako lahko postopalo, in reja lepih velikih krav postala bi bolj navadna, kakor je dandanes, ko je skoro ni.

Politični pregled.

Sedemdesetletni rojstni dan presvitlega cesarja praznoval se bo po vsi državi. Ker je cesar odklonil vsake večje potratne slavnosti, se bodo mesta večjidel razsvetlila in s zastavami okinčala, v cerkvah pa se bode zanj molilo.

Zasedanje dež. zborov. Čuje se, da se snidejo deželni zbori baje koncem novembra ali začetek decembra. Deželni zbori bodo imeli priliko sklepati o zakonu, tičočem se deželne naklade na žganje.

Shod v Novem mestu. Dne 4. avgusta je sklical dvorni svetnik in državni poslanec gosp. Fr. Šuklje shod volilcev iz Novega mesta, Črnomlja, Kočevja, Metlike, Ribnice, Višnje gore in Žužemberka. Pred obilim številom zavednega občinstva iz Novega mesta in tudi drugih

več udarcev. Nekteri dan izvršujejo to kazeno nad večjim številom kaznjencev. Kdor poskuša uiti, dobi na vsako nogo železen obroč, na kterega je pritrjena veriga s težko kroglo. Včasih mora kak nesrečen vjetnik kroglo seboj nositi leta in leta.

Da je umrljivost med jetniki velika, se ni treba čuditi. Pred nekterimi tedni, ko je bilo še precej mraz, je v „Camp Hurst“ v desetih dnevih umrlo 14 mož vsled pljučnice. V dveh mesecih se je od 170 kaznjencev preselilo 31 mož v boljše življenje. Dostikrat razsajajo nalezljive bolezni, zdravnika pa nimajo v taboru.

Ljudje ne dobe niti knjig, niti časopisov ali pisalnega orodja. Ob nedeljah pa jim puste kvaritati in jim dajo tudi svačice (cigarete).

Pri odpustu dobi kaznjencev novo obleko in 5 dolarjev v gotovini in s tem naj prične novo življenje in postane boljši meščan, nego je bil do sedaj. Večina odpuščenih se v kratkem času zopet vrne, kajti ta način kaznovanja ni pripraven poboljšati hudodelca in ga odvrnati od samega sebi in človeški družbi škodujočega početja.

volilnih krajev govoril je gosp. sklicatelj o političnem položaju v državi in deželi; mej drugim je omenjal veliko škodo za državo, katero provzročila razdor v državni zbornici; odobral je složnost naših poslancev s češkimi; ni odobral pa misel, da bi se državni zbor razpustil, kajti ne samo državni zbor, ampak vsa državna ustava boleha. Ustavo je treba prevstrojiti. Mi Slovenci moramo natančne pogoje postaviti, pod katerimi bi za novo državno ustavo v avtonomnem smislu sodelovali. Državni zakoni morali bi jasno in točno ustavne pravice varovati tudi v deželah, kjer se nahaja kak narod v manjšini. Gosp. govornik dvomi pa na izpeljavi toli velicega prevrata, kjer Avstrija nima za to sposobnih mož. Ko je še gosp. dvorni svetnik govoril o razmerju mej nami in današnjim ministerstvom, prišel je na naše domače razmere ter končno tudi grajal naš domač razpor.

50letnica Strossmayerjevega škofovanja se vrši dne 2. sept. t. l. Slovencem je dolžnost, da pri tej priliki vrnejo Hrvatom čustvovanja, ki so ga pokazali na naši Slomšekovi slavnosti.

Napad na perzijskega Saha. Perzijski cesar se je mudil te dni v Parizu, kjer je obiskoval razstavo. Ko se je dne 2. t. m. peljal v svojem vozu, priskoči k njemu anarhist po imenu Salson in pomeri s svojim samokresom cesarju na prsi. Sahov spremljevalec je izvil Salsonu samokres iz rok, in policija je hudodelca aretovala. Na policiji se je dognalo, da je bilo v samokresu pet patron, a ni sprožil, ker je bilo njegovo orožje pokvarjeno.

Domače vesti.

(Osebnosti.) Gosp. Jurij Zorc, župnik in duhovni svetnik na Krki praznoval je 12. t. m. zlato sv. mašo. — Zdravnik gosp. dr. Josip Skočir v Cerknem je imenovan okrožnim zdravnikom v Žužemberku.

(Č. g. Tomaž Zabukovec) kaplan v Toplicah gre v Drago; na njegovo mesto pride semeniški duhoven č. g. Peter Junc.

(Občina novomeška) je sklenila proslaviti sedemdesetletnico našega presvitlega vladarja, cesarja Franc Jožefa I. s tem, da 17. t. m. zvečer razsvetli, dne 18. t. m. okraši z zastavami mestna poslopja. Nedvomno radostno bodo novomeščani po svoji moči vse storili, da udanost in ljubezen svojemu nad vse ljubljenu vladarju skažejo.

(Mestna hranilnica v Novem mestu.) V mesecu juliju 1900 je 187 strank vložilo 46.676 K 90 h, 178 strank vzdignilo 69.978 K 96 h, torej manj vložilo 233.02 K 05 h, 7 strankam se je izplačalo posojil 7020 K, stanje vlog 1.475.563 K 20 h, Denarni promet 229.149 K 82 h.

(V bolnišnico Usmilj. bratov v Kandiji pri Novem mestu) se je sprejelo meseca junija 102 bolnika, koncem junija jih je ostalo 63, skupaj 165. Od teh se jih je ozdravilo 82, zboljšalo

18, nezdravljivi bili so 4. Umrla sta 2, in sicer eden vsled jetike in eden vsled Bright'ove obistne bolezni. V oskrbovanji ostalo jih je 59. Oskrbovalnih dni se je nabralo tekom preteklega meseca 2009.

(Petnajsta glavna skupščina sv. Cirila in Metoda) se je vršila dne 1. t. m. v Radovljici prav sijajno; udeležilo se je zborovanja nad 300 oseb. Prihodnje zborovanje bo v Mariboru.

(Novomeška podružnica sv. Cirila in Metoda) bo zborovala v sredo ob 8. uri zvečer v g. Tučkovi gostilni, kar se minolo soboto radi vremena ni zgodilo.

(Vspored obravnav in shodov pri II. katoliškem shodu v Ljubljani). Ponedeljek, 10. septembra ob 5. popold. „Pridi sv. Duh in blagoslov, stolna cerkev; ob 6. zvečer osnovalni shod, Alojzijevišče; ob 1/2 9. zvečer zabavni večer „Meščanskega kluba“, Katoliški dom. Torej, 11. septembra ob 8. zjutraj slovesna sv. maša, stolna cerkev; posvetovanje odsekov od 10.—1/2 12. šolstvo, Katoliški dom; od 10. dalje socialni odsek, staro strelišče; od 10. dalje časnikarstvo, Rokodelski dom; od 1/2 12.—1. krščansko življenje, semeniška knjižnica; od 1/2 3.—1/2 4. šolstvo, semeniška knjižnica; ob 1/2 3. socialni odsek, staro strelišče; od 2. dalje časnikarstvo, Rokodelski dom; od 2. dalje organizacija, Katoliški dom; od 1/2 4.—1/2 5. krščansko življenje, semeniška knjižnica; ob 1/2 6. zvečer I. slovesni shod, Alojzijevišče; ob 1/2 9. zvečer pozdrav „Slov. krščansko-soc. Zveze“ katoliškemu shodu, Katoliški dom. Sreda, 12. septembra ob 8. zjutraj tiha sv. maša (govor), stolna cerkev; ob 1/2 10. zjutraj II. slovesni shod, Alojzijevišče; ob 3. popold. III. slovesni shod, Alojzijevišče; ob 7. zveč. slavnostni komers akademicega društva „Danice“, staro strelišče.

(Slomškova stoletnica na Ponikvi) se je prav veličastno vršila. Slavnostni govor imel je gosp. nadučitelj Franc Strmšek. Omenjal je velike zasluge pokojnega kot domoljub, šolnik, pisatelj in duhoven. Škof Slomšek je mnogo storil, da so se jeli pokrajni Slovenci vzbujati; tudi je neprecenljiva zasluga, da je dosegel, da so skoro vsi štajerski Slovenci v jedni škofiji združeni. Družba sv. Mohora, na katero smemo pred vsem svetom ponosni biti, je istotako sad Slomškovega truda. Te slavnosti udeležilo se je preogromno število slovenskega ljudstva in odličnih zastopnikov drugih slovanskih narodov. V posebno velikem številu so prihiteli Hrvatje. Ponikva pač še ni videla toliko zbranega naroda. Število udeležencev cenijo na 10 tisoč.

(Program konjske dirke v trab 1900.) katero priredi konjerejski odsek c. kr. kmetijske družbe kranjske v Št. Jarneju na Dolenjskem v nedeljo dne 16. septembra t. l., in sicer v prvih dveh oddelkih samo za kmetijske posestnike, t. j. take, ki svoja zemljišča sami obdelujejo, v drugih oddelkih za vse brez izjeme. Dirka bode dne 16. septembra popoldne ob 1/2 4. uri v Št. Jarneju, in sicer na dirkališču. I. Dirka tri- in štiriletnih kranjskih žrebcev in kobil. Daljava 2400 metrov. Ako se oglasi samo en tekmovalec, dobi prvo darilo le tedaj, če pride v 6 minutah na cilj. Prvo (državno) darilo 200 kron, drugo (državno) darilo 50 kron, tretje (deželno) darilo 25 kron. II. Dirka starejših kranjskih žrebcev in kobil. Daljava 2400 metrov. Ako se oglasi samo en tekmovalec, dobi prvo darilo le tedaj, če pride v šestih minutah na cilj. Prvo (državno) darilo 100 kron, drugo (državno) darilo 50 kron, tretje (deželno) darilo 25 kron.

III. Dirka za konje brez razločka starosti in spola, tudi za valahe, ki so najmanj pol leta lastnina enega in istega kranjskega posestnika. Daljava 2400 metrov. Ako se oglasi samo en tekmovalec, dobi prvo darilo le tedaj, če pride v šestih minutah na cilj. Prvo (deželno) darilo 100 kron, drugo (deželno) darilo 50 kron, tretje (deželno) darilo 25 kron. IV. Gosposka dirka s parom konj brez razločka na spol in starost konj. Daljava 2400 metrov. Dirka se vrši le tedaj, če se zglase vsaj trije tekmovalci. Častno darilo konjerejskega odseka v vrednosti 50 kron. — Udeležitev pri dirki je zglati pismo, ali pa na dan dirke tudi ustno najpozneje do 12. ure opoldne občinskemu uradu v Št. Jarneju. Za udeležitev v I., II. in III. oddelku je plačati pri zglatitvi 2 kroni, v IV. oddelku 4 krone vstopnine.

(Pasji kontumac) je radi stekline pri psih in mačkah upeljan v krškem okraju v Radečah. V črnomaljskem okraju v občinah Adlešiče, Tribuče in Podzemelj. V litijskem okraju v občinah Litijski, Hotič, Trebeljevo, Golica, Šmartno, Leskovec in Dednidol. V ljubljanskem okraju v občinah Grosuplje, Šmarje, Slivnica, Dobrunje in Št. Jur.

(Za III. zasedanje porotnih obravnav), katere bodo trajale od 27. do 30. avg. pri tukajšnjem okrožnem sodišču, izžrebani so glavnim porotnikom naslednji gospodje: Kožar Štefan, pos. iz Črnomlja; Majcen Jan., pos. iz Bistrice; Drobnik Jurij, pos. iz Sodražice; Koce Ivan, trg. Starega trga; Repovš Jos., pos. iz Kaluderja; Maver Fr., pos. iz Sp. Tople rebri; Kolenc Fr., pos. iz Sevnice; Weiss Leopold, pos. iz Metlike; Podboj Jos., pos. iz Ribnice; Stritar Andr., pos. iz Sv. Križa; Stonič Andr., pos. iz Štale; Zele Mih., gost. iz Podklanca; Zaman Ant., pos. iz Dobruške vasi; Kržičnik Ant., pos. iz Mokronoga; Merhar Ign., pos. in župan iz Prigorice; Dullar Jan., mlinar iz Krtine; Kerin Jan., pos. iz Sv. Križa; Klaužar Jos., mesar iz Sv. Štefana; Križe Ant., pos. iz Stare loke; Fugina Peter, pos. iz Čepelj; Zoran Ant., pos. iz Toplice; Mauser Jurij, pos. iz Srednje vasi; Rade Mih., pos. iz Predgrada; Arko Jan., pos. iz Kočevja; Gangl Jos., pos. iz Vinice; Grahek Jos., pos. iz Lokev; Skušek Fried., pos. iz Črnomlja; Puhek Janko, pos. iz Črnomlja; Skubic Jan., pos. iz Police; Gešl Mat., pos. iz Doblič; Planinšek Jan., pos. iz Velike Loke; Zupančič Ant., pos. iz Štrauberga; Terček Ant., trg. iz Metlike; Berce Jan., pos. iz Loga; Jaklič Jurij, trg. iz Črnomlja; Petsche Jan., pos. iz Bisterce. — Nadomestnim porotnikom izžrebani so naslednji gospodje: Gorupič Peter, pos. iz Kandije; Umek Vinko, pos.; Košiček Franc, pos.; Prijatelj Franc, pos.; Nimrod Nestor, pos.; Mogolič Josip, pos.; Ilvsky Ludovik, pos.; Šali Anton, pos.; Hönigman Franc, dimnikar, vsi iz Novega mesta.

(Toplice.) Od kar je več in boljših stanovanj v Toplicah, se tudi obisk množi v korist prebivalcem. Lani je bilo do 1. avgusta 469, letos pa že 572 gostov, od katerih nekateri so prav iz daljnih krajev prišli. Dopadlo jim je v Toplicah stanovanje in postrežba, lepa okolica, in sicer lep park, prijetni izleti po košatih gozdih, a kar je najvažnejše, koristila jim je ondotna kopel v največjo zadovoljnost. Lastnik knez Karol Auersperg je minole dni tudi Toplice obiskal.

(Dobavni razpis.) C. kr. trgovsko ministertvo naznanja trgovski in obrtniški zbornici, da sprejema oskrbnišvo pristanišča Tafelbai (Kaplandija) do 31. avgusta t. l. ponudbe za dobavo borovih debel (Pechkiefer) za tamošnji pristan. Ponudbeni vzorec

je moči pogledati pri c. kr. avstr. trgovskem muzeju na Dunaju.

(Dobavni razpis.) C. in kr. vojno ministertvo namerava po javni konkurenci pri malih obrtnikih si zagotoviti različne potrebščine iz usnja za vojaško opravo v letu 1901. Dobaviti je vsakovrstne čevlje, jermena, tornistre, taške i. t. d. Vsak obrtnik se mora sam ali kot ud kake obrtne zadruge udeležiti dobave. Ponudbe je kolekovati s kolekom za 1 krono in najkasneje do 15. oktobra t. l. do 12. ure (opoludne) vložiti pri oni trgovski in obrtniški zbornici, kjer ponudnik biva, na Kranjskem torej v Ljubljani. Varščine in vzorcev ni treba predložiti. Natančnejši pogoji, ponudbeni vzorci in zaznamek predmetov in cen je pri trgovski in obrtniški zbornici v Ljubljani na vpogled.

(Dobavni razpis.) C. kr. trgovsko ministertvo naznanja trgovski in obrtniški zbornici: Neka domača tyrdka je v korespondenci z nekim c. in kr. konzulatom dopis naslovila na osebo uradnega vodjo in ne na urad sam, opozarja se, da se vsled adresiranja na osebo uradnega voditelja namesto na urad sam izgubi ne samo mnogo časa, ampak lahko tudi korespondenca sama.

Razne vesti.

* (Loterija in smrt italjanskega kralja.) Kak poseben dogodek loteristi zmiraj zase izkoriščajo, in to se je sedaj na italjanskem godilo ob umoru kralja. Pogrontali so jo takole: Starost (56), uro (10) in minuto (46) umora in kraljevi umor (73). Na to kvaterno, ki 60tisočkratno vlogo obljubljuje, so milijone stavili in milijone zgubili. Slučaj je hotel, da je številka 10 res bila vlečena, druge tri pa pri „punt“ 55, 47, 74.

* (Kazen morilca italjanskega kralja.) Gotovo je, da bo morilec Bressi v dosmrtno ječo obsojen, kajti smrtna kazen je odpravljena. Neki jetničar poroča v laških časopisih, kako grozna kazen da je to. Prvih deset let je čisto sam v mali 2 metra dolgi in 1 meter široki celici, kjer ne sme ne brati, ne pisati, ne kaditi, ne delati. Živeti mu je samo ob kruhu in vodi. Nihče ne sme z njim govoriti in tudi sam ne sme govoriti. Vsaki mali pregrešek je grozno kaznovan; oblečejo ga v jopič, v katerem ne more z rokami ganiti, in tako ga na posteljo pritrdijo, da mora vedno na jedni strani ležati, ter se ne more obrniti. Le ako se mirno vede in se kesa svojega zločina, mu toliko olajšajo ječo, da ga denejo v nekoliko večji prostor, ali nikakor ne prej kakor ob letu. Deset let take kazni redko kateri hudodelnik prestane, večidel ob letu ali umrje ali pa zblazni.

* (Umor laškega kralja.) O groznem zločinu, ki se je dogodil dne 29. julija v Monzi in ki je zelo razburil ves svet, se poroča mnogo podrobnostij. Morilec je trikrat ustrelil na kralja, sedečega v vozu. Kralj se je dvignil, a v istem hipu tudi padel med blazine in zaklical „saj ni nič“. Množica je padla po napadalcu, kterega so komaj vojaki rešili. Voz s kraljem je v največjem diru letel v kraljev дворец. Ob 3/411. uri je kralj izdihnil svojo dušo. Ena krogla ga je zadela v srce, dve krogli v ramo in roko. Kraljica Margerita, s katero je kralj živel v vzornem življenju, je prihitela ob kraljevo posteljo in zaklicala zdravnikom: „Pomagajte vendar za božjo voljo“. Zdravniki so morali odgovoriti: Veličanstvo, naša umetnost ne pomaga nič.“ Kraljica je omedlela. Pre-

stolonaslednik, edini sin Viktor Emanuel III. bil je na potovanju s svojo soprogo, ter so mu brzojavili nesrečni dogodek. Kraljica vdova je želela, da rajnega kralja prepeljejo v Turin, vendar se je udala zahtevam ministrov, da so ga v Rim prepeljali in tam v takozvani Pantheon položili. Pogreb je bil velikansk. Vse prodajalne so bile zaprte; visoke gospe so bile vse v črnih oblekah. Spreveda so se udeležili velikaši v kočijah, in sicer tako, da ni bilo mogoče vedeti, v katerem vozu se novi kralj pelje. Morilec Bressi vstraja pri svoji začetni predrznosti, ter je nedavno izpovedal, da ga bodo itak njegovi sodrugi rešili iz ječe, ter pristavil: sedaj pride na vrsto ruski car. — Iz Amerike je baje odšlo 27 anarhistov, ki prežijo na razne evropske vladarje in kneze. Dan na dan aretujejo v Italiji sumljive anarhistične osebe. Dosedaj pripada večinoma Italijanom žalostna slava anarhističnih morilcev. Leta 1894. je zabodel Italijan Cesario predsednika Carnota; leta 1897. Italijan Angiolillo španskega ministerskega predsednika Canova-sa, leta 1898. je izdihnila pod bodalom Italijana Luchinija naša preblaga cesarica Elizabeta, a sedaj je izvel krvoločni čin Italijan Bressi nad lastnim kraljem Emanuelom Umbertom. Nobeden imenovanih umorjenih si ni zaslužil niti osornega pogleda. Sočutje anarhistov je naravnost blaznost. Najhujša zverina ne davi in ne mōri brez nagona in brez potrebe; anarhisti delajo pa tako. Človek ne more verjeti, da zamore hudobna družba zastrupiti v človeški podobi kri, ki je zmōžna enacih zverinskih činov.

* (Orjaški hrast v Slavoniji.) Brodska občina je hotela poslati na pariško svetovno razstavo hrast, ki gotovo nima na celem svetu sebi enakega, a zavolj orjaške velikosti ni mogla ga odposlati. Hrast meri v premeru 3 metre in 10 ctm. in obseg znaša 60 kubičnih metrov. Stroški za peljanje hrasta iz gozda na kolodvor znašajo 300 kron. Na kolodvoru se je pokazalo, da se orjak ne more naložiti na noben železnični voz. Hrast je star blizu 1000 let.

* (Žrtve revščine.) Pri novih zdravilih in načinih zdravljenja je treba učinek zdravil prej poskusiti. Prej so se k temu jemale živali, najčese morski prašički. V Londonu pa take poskuse delajo na zdravih ljudeh. V enem letu pride na kliniko čez 1000 ljudi — revežev, ki pustijo v svoje telo štrkati razne strupe, zavživajo novih zdravil, pustijo se operirati — za denar, da bi ne umrli od lakote. Kaj človek vse ne stori iz revščine!

* (Dragi konji.) Pri dražbi v hlevih rajnega vojvode Westminsterkega v Londonu je bilo prodano 20 konj za eden in pol milijona goldinarjev. Eden 4letni konj je veljal 420.000 gld., drugi so se prodali za 40 do 92.000 gld.

* (Lakota v Indiji.) V Indiji se je lakota razprostranila na 800.000 kvadr. kilometrih tako, da gladuje 10 milijonov ljudi. Vzrok lakote je velika suša in nje posledice, vzlasti pa angleška vlada, katera ima vsako leto od Indije 720 milijonov dobička.

Loterijske številke.

Gradec 4. avgusta	37	61	80	89	90
Trst 11. "	68	61	19	10	16

Stanovanje v Novem mestu na Vel. trgu št. 46 je takoj za oddati za letno najmarino 330 gld. — Ravno v tej hiši zadaj je oddati s prvim septembrom stanovanje za letno najemnino 200 gld. (136-5)

Oklic.

Firm. 90.
Gen. I. — 78.

Podpisana trgovska sodnija daje na znanje, da se je v zadružnem registru na podlagi pravil z dne 2. aprila 1900 izvršil vpis „mlekarske zadruge, registrovane zadruge z omejenim po-roštvom.“ s sedežem v Radečah.

Namen zadruge je ustanoviti mlekarno, kamor bodo zadružniki oddajali mleko, da se porabi (spravi v denar).

Člani prvega načelstva so: Anton Zavrl iz Svibnjega št. 41, predstojnik; Josip Ravnikar iz Njivic, tajnik; Ivan Simončič iz Hotemeža št. 7, blagajnik.

Zadružna naznanila se nabijajo na zadružno naznanilno desko v Radečah, če treba, objavijo se v časopisu „Narodni gospodar“, v koliko za nektera naznanila ne veljajo postavni predpisi.

Občni zbor se sklicuje na ta način, da se izda okrožnica, katere vsebino morajo izvesti vsi zadružniki, ter z javnimi razglasi, v katerih se objavijo predmeti obravnavanja.

Za zadruge se podpisujeta predstojnik in še eden izmed ostalih dveh članov predstojništva, in sicer pod naslov zadruge (firmo), naj ga napiše kdorkoli, ali pa, če je natisnjen.

C. kr. okrožna sodnija v Rudolfovem, odd. III.,
dne 7. avgusta 1900.

Zahvala.

Dne 20. februarja t. l. mi je vihar podrli kozolec. Zavarovan sem pri c. kr. priv. vzajemni zavarovalnici proti požarni škodi v Gradcu. Torej ni imela banka nobene dolžnosti mi k stroškom prispevati, pa mi je vsejedno izplačala 50 kron po tukajšnjem zastopniku gosp. Franu Kovač v Zatičini. Torej se ji tem potem javno zahvaljujem in jo toplo priporočam.

Anton Jaklič,

(187)

posestnik v Križki vasi pri Višnji gori.

Razglas.

V proslavo sedemdesetletnice Njega Veličanstva, Franca Jožefa I. se dne 17. t. m. zvečer razsvetle, dne 18. t. m. pa okrasé z zastavami mestna poslopja.

Mestno županstvo je prepričano, da se bode tudi prebivalstvo novomeško udeležilo proslave sedemdesetletnice na isti način. (109)

Mestno županstvo v Rudolfovem,

dne 12. avgusta 1900.

Dečka 13—14 let starega sprejme takoj v poduk L. Cigler, čevljarski mojster, Rudolfovo. Tesarska ulica št. 166.

Lepa odbrana jabolka

(sadje) se lahko že sedaj naroči

v deželni vinorejski in kmetijski šoli na Grmu.

 Na stari pošti
so vedno v zalogi
lepe suhe drva
po 2-80 gld. meter.

Poziv dedičem!

Lani je umrl v Federalu (Pennsylvania v Združenih državah) Slovenec z imenom **Jakob Pavlič**. Bil je nekaj čez 60 let star, trikrat oženjen in je nazadnje stanoval v Trebnjem na Dolenjskem. V Ameriki ima eno hčer **Marijo**, sedaj omoženo **Gliha**, v domovini pa dva do pet sinov, katerih jeden (France) je bil do leta 1899. vojak-lovec v Bruck-u na Zgornj. Stajerskem. — Pokojni Jakob Pavlič je bil ud „kat. podp. društva sv. Barbare št. 4 v Federalu“. Zato je izplačala po njegovi smrti „Jugoslovanska katol. jednota“ v Ely, Minnesota, podpisanemu tajniku podp. društva sv. Barbare svoto 800 dolarjev, da ta znesek po odbitih stroških izplača postavnim dedičem na Kranjskem. Ker je bil pokojni že zelo slab in tudi precej gluh, ni mogel povedati naslova v Evropi živečih dedičev. Ostalo je še 700 dolarjev (3400 kron) za njegove sinove, ki se s tem pozovejo, naj pošljejo potrebna spričevala (najbolje rodbinski list) na spodaj navedeni naslov, da se jim pošlje ta dedščina. — Naslov na priporočeno pismo naj se napravi tako-le:

Mr. John Križišnik.

Federal. Pa.
Box 137. Allegheny. Co. Pa.
Pennsylv.
U. St. of America.

Službo majarja išče bivši gospodar, oženjen, z otroci, od katerih trije so tudi pri gospodarstvu porabljeni. — Blagovoljne pisane ponudbe sprejema in dotičnemu oddaja opravišтво „Dol. Novic.“

Hiša, njiva, kakor tudi en del gozda

v Rasnem je na prodaj iz proste roke. Hiša je pripravna za kako obrt, ker je blizu glavnega trga. — Več se izve pri lastniku v Novem mestu št. 137, Križetijske ulice. (184)

Hiša na prodaj.

V Rudolfovem poleg stare vojašnice ali na novo zgrajene justične palače, katera obstoji iz 4 sob, 2 vrtov, kuhinje in 2 kleti, svinjaka in drvarnice, do iste vodijo 4 ulice in je jako pripravna za krčmarski obrt, kateri se je že veliko let v tej hiši nahajal.

Natančna pojasnila se dobi pri lastniku gosp. **Karl Duller-ju**, v Leobnu (Ljubno) Josefé. Gor. Štaj.

Dobro ohranjen svinjak

s štirimi predelki, ki se pa da v dva samostojna svinjaka po dva oddelka premeniti, je na prodaj. Več o tem se izve v bukvarni **Fr. Tandlerja** v Novem mestu.

Javna zahvala.

Dne 25. julija nastal je v jednom mojih gospodarskih poslopij ogenj; pogorelo je poslopje, krma in gospodarski stroji, kar vse je zneslo znatno škodo. Zavarovan sem bil pri c. kr. priv. Assicurazioni Generali v Trstu, ktero društvo zastopa v Novem mestu g. Jos. Medved.

Bil sem v mojo popolno zadovoljnost odškodovan, in čutim se dolžnega, imenovani zavarovalnici svojo javno zahvalo izreči in isto vsakemu priporočiti.

Graščina Zalog-Breitenau, 1. avg. 1900.

Adolf grof Thurn.

Deček

16 let star, zmožen za pekovo obrt, sprejme se v poduk v Ljubljani. Več se izve v Novem mestu, Ljubljanska cesta št. 105. (61—10)

Prodajalna v najem.

Prodajalna na najboljšem prostoru v Žužemberku št. 33 se da v najem. — Več se izve pri lastnici **Ani Slanc** v Žužemberku. (171—2)

Lepa hiša se odda

kjer bila je dozdej tudi gostilna „Dryarnica“ z imenom, precej na desetek z več prostori, za vsaki obrt pripravna. — Hiša obstoji iz 2 salonov, 1 sobe, 1 kuhinje, 2 velikih klet, mrzli in zračni, velike ledenice, in pri hiši je lep vrt in vodovod, kjer je okusna mrzla voda. Hiša se proda tudi proti prav ugodnimi pogoji, tisoč gold. bi bilo za plačati precej, drugo po želji kupca na več let proti 5% obresti na počak.

(186)

Šušteršič v Črnomlju.

Hiša na prodaj in stanovanje

Odda se stanovanje na Glavnem trgu v hiši št. 62, 4, oziroma 5 sob, kuhinja in čumnata, kakor tudi drvarnica, s prvim septembrom. — Več se izve pri lastniku ravno tam.

Na prodaj je iz proste roke hiša št. 258, obstoječa iz dveh sob, kuhinje, kleti in shrambe, z opeko krito. — Več se izve v hiši št. 62. (188)

Učenca od 14 do 16 let starega, ki ima veselje do pekarije, sprejme takoj pod ugodnimi pogoji **Franc Springer**, pek v Trebnjem. (175—2)

skrbništvo Praschnikarjevih posestev pri Kamniku na Gorenjskem

ima na prodaj tri lepe krave muricodol-
skega plemena, vinskih sodov, dobro
ohranjenih v različni velikosti do 600 hl.,
več kočij, geširov in en sejalni stroj z
devetimi vrstami, pripraven za vsa žita
sejati. (185-1)

Učenec poštenih starišev sin, ki je vsaj nekaj
razredov srednjih ali vsaj meščanskih šol
dovršil ter je več slovenskega in nemškega jezika,
se sprejme takoj v trgovino z mešanim blagom **Franc
Paulin-a** v St. Rupertu na Dolenjskem.

Hiša na prodaj blizu železnega mosta
v Kandiji hiš. št. 29.
Ista obstoji iz petih sob, kleti, špaize, hleva in drvar-
nice; k hiši pripada vrt, ki meri 1000 □m, in tri
njive, petdeset korakov oddaljene od hiše. — Več se
izve pri **Franc Pelko-tu**, mizarju v Kandiji šteč. 5,
pošta Novo mesto. (129-6)

Vino na prodaj

V grajščini **Pogance** pri Novem mestu je
na prodaj pravo neponarejeno belo vino,
● ● ● hektoliter po 25 glđ.

Deklico od 18 do 25 let staro, če tudi ne
popolnoma izurjeno, sprejemem takoj
v svojo prodajalnico z mešanim blagom proti primerni
plači po dogovoru. Ponudbe pod št. 1000. Pošta
Vipava. (179-2)

Janez Jax-a

najstarejša
in največja
tovarniška zaloga

šivalnih strojev

v Ljubljani, Dunajska cesta št 13.

Zastopnik za Dolenjsko

Friderik Skušek,

trgovec v Metliki.

(210-25)

V grajščini **Bajnof** pri
Novem mestu je na prodaj

več vina

domačega pridelka.

**Manj kakor
polovnjak se ne
oddaja.**

V hiši kat. društva rokodelskih pomočnikov,
št. 171 v Novem mestu se odda 1. avgusta

stanovanje

(119-7)

v prvem nadstropju, obstoječe iz treh sob i. dr.

Stanovanje, tri sobe in kuhinja, od-
dati je v Novem mestu hiš.
št. 90. — Več se izve ravno tam. (191)

Trgovskega učenca,

s primernimi šolskimi vednostmi sprejme **F. Skušek**
v Metliki. (158-4)

Zakaj so še ljudje, kateri
Kathreiner-Kneipp-ovo
sladno kavo ne rabijo, akoravno
je tako dobrodišeča in zdrava
kavina pijača?

Ker še vsi ne vedo, ktere ve-
like prednosti ima Kathreiner-
jeva kava, katera skozi en ek-
strakt bobove rastline duh in
okus bobove kave zadobi. Taista
toraj združi na neprecenljivi
način dobre zdravju delujoče
lastnosti domačega sladnega
preparata s preljubljenim du-
hom bobove kave. Kathreiner
Kneippova sladna kava služi
posebno za primes k bobovi kavi,
diši pa tudi ako se sama pou-
žije. Dobi se povsodi, ne sme
se pa nikoli odprta prodajati in
je samo pristna v znanih izvir-
nih zavojih s podobo žup-
nika Kneippa in s imenom
»Kathreiner«.

Glavna slovenska hranilnica in posojilnica,

registrovana zadruga z neomejeno zavezo,

pisarna na kongresnem trgu št. 14.

tik cerkve v Ljubljani

sprejema in izplačuje hranilne vloge in

obrestuje po $4\frac{1}{2}\%$ od dne vložitve do dne vzdige

brez odbitka in brez odpovedi.

Hranilnične knjižice se sprejemajo kot gotov denar, ne da bi se obrestovanje pretrgalo.

(38—14)

Prodajalna

v Novem mestu na glavnem trgu št. 92. je takoj oddati. Več se izve ravno tam.

(176—2)

Na prodaj je lepa domačija

z vsem gospodarskim poslopjem in velikim sadnim vrtom; zraven vrta je njiva za štiri mernike posetve. Vse to se nahaja na Dol. Težki vodi št. 6, na lepi priliki tik nove in stare ceste. Več se izve ravno tam.

Na prodaj iz proste roke

H I Š A

v Žabji vasi št. 29 z vrtom in kozolcem. Vse je v dobrem redu. — Več pove lastnik ravno tam.

Učenec v poduk v prodajalno z železnino in špecerij-skim blagom se takoj sprejme pri Adolfu Gustinu v Novem mestu.

(173—2)

Neznanjam, da imam v zalogi vedno frišne in trpešno blago vsake vrste za častite gospode duhovnike.

JAKOB MIKOLIČ,

— krejaški mojster, Novo mesto, Veliki trg št. 92 —

priloga se pred. duhovščini v izdelovanje vsakovrstne obleke, posebne

talarje, površnike itd.

po najkusejšem in najnovšem kroju. — Izdelujem vsako, v to stroko spadajoče delo natančno po meri.

Priporočam se pred. duhovščini, da me blagovoli počastiti s cenjenimi naročili, zagotavljam, da bom vedno skrbel, da izročim vsako naročilo v največjo zadovoljnost prečastitih naročnikov.

Slav. p. n. občinstvu priporočam svojo dobro urejeno

krejaško delavnico,

v kateri delajo najboljše delavske moči; zato se jamči za elegantno, lepo in moderno izvršitev naročil, kakor tudi zato, da se vsaka v moji delavnici narejena obleka lepo prilaga.

Tudi slav. p. n. občinstvu naznanjam, da imam v zalogi vsake vrste moderne štofe ter tudi nepremojljiv tirolski leden za haviloke.

Tudi imam narejene haviloke vsake velikosti za gospodstvo dečke po nizki ceni.

Dijakom znižane cene!

